

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПСИХОЛОГІЇ ОНЛАЙН

Досвід онлайн роботи викладачів психології переконує, що викладання психологічних дисциплін відзначається низкою як загальних, так і своєрідних проблем. Проблема дослідження ефективності нових технологій в освіті виникла не в актуальному часі. При появі та розвитку телебачення було започатковано дослідження його як засобу викладання. В комп'ютерну епоху виникли різні ідеї навчання за допомогою комп'ютерів, використання мультимедійних технологій. Тож дистанційна освіта в сучасну епоху є відносно новим явищем.

Актуальність питання про дистанційне викладання психології зумовлена гостротою дискусій навколо цього освітнього варіанту та його ефективності. Разом з тим завдання, що розглядається нами як важливе і актуальне, в тому, щоб звернути увагу на певні корисні зміни, що вносить онлайн викладання психології та посилити довіру всіх учасників. Важливо підкреслити, що ефективність значною мірою визначається впливом освітньої організації на планування, підготовку та надання підтримки викладачам та студентам для забезпечення двостороннього зв'язку через комп'ютерні мережі та використанні сучасних можливостей програмного забезпечення. Незабутня істина психологічної та педагогічної науки полягає в тому, що навчання не завжди впливає з викладання. Назустріч «дистанційному навчанню» йде «дистанційне учіння». Це зустрічний рух. Викладання позначає діяльність педагога (подавати навчальний матеріал («контент»), читати лекції, опитувати, надавати зворотний зв'язок, наснажувати, мотивувати). Іншою стороною є учіння, діяльність, якою займаються студенти (конспектування, вивчення, рецензування, перегляд, вправлення).

До позитивних сторін процесу (переваг дистанційного навчання) можна віднести доступ до джерел інформації, спільний доступ студентів і викладачів до сучасного програмного забезпечення та зростання компетентності обох

спільнот в користуванні технологіями. Перевагами при дистанційному навчанні є умови більш різноманітної «доставки» інформації, більш гнучкі та різноманітні способи взаємодії учасників, підвищена інтерактивність. В контексті вимушеного дистанційного навчання викладачеві доступні різноманітні варіанти надсилання аудиторії інформації. Проблеми дизайну навчального матеріалу вирішуються відносно успішно. Можна провести лекцію, додавши відеоматеріали, інтерв'ю з видатними фахівцями, прикрасити музичним фрагментом, акцентуючи зміни завдань та необхідність уваги. «Доставка» навчального контенту здійснюється миттєво, фактично інформація надається безпосередньо «з рук в руки».

В цілому значно підвищується інтерактивність процесу навчання, оскільки надсилання повідомлень, інформування та «взаємні» поради, яким чином створити умови виконання завдань та як подолати проблеми реалізуються в електронному варіанті, тож викладач значною мірою безперешкодно зосереджений на поданні матеріалу та завдань. Позитивними чинниками дистанційного варіанту є розширені можливості спілкування саме в письмовій формі (студенти багато пишуть, взаємодіють один з одним та викладачем, висловлюють свої ідеї та пропозиції, розглядають та презентують контрарверсійні позиції). В контексті такої різноманітної комунікації студентів при відповідній орієнтації завдань ширше коло можливостей для розвитку навичок письмового спілкування та критичного мислення.

Навчання - це процес, який вимагає часу і зусиль. Навчаючись в Інтернеті, студенти не завжди свідомі, що їх зусилля не спрямовані на те, щоб навчитися, хоча вони витрачають час і зусилля. Студенти з хорошими навчальними навичками, як правило, ефективніші в Інтернеті, ніж студенти, які не зосереджені на навчанні (з різних причин). Проблема також в тому, що психологічні дослідження переконують, що читання на папері значно краще, ніж читання в Інтернеті, з точки зору розуміння прочитаного та мета пізнання, усвідомлення власних думок.

Проведення ознайомчої практики для студентів психологів, консультування щодо наукових робіт, узгодження наукових проєктів, користування джерелами, стандартизація вимог до завдань, реалізація групових проєктів, виступи та консультації вчених та практиків — такі аспекти викладання психологічних дисциплін успішно реалізуються онлайн. Як зазначають викладачі в проведеному нами експрес опитуваннях, в їх діяльності зростає значення формування мотивації студентів, зворотного зв'язку та заохочення, персоналізації процесів.

Процес дистанційного навчання більш структурований та узгоджений, ніж реальне «живе» навчання. При дистанційному навчанні звичайно ж відбувається розвиток як викладачів, так і студентів. Слід зазначити, що певна категорія студентів прагнуть витратити менше зусиль на навчання, тож розглядають умови дистанційного навчання з точки зору, наскільки вони є зручними чи ефективними. Тим не менш постають проблеми ґрунтовного дослідження, які аспекти педагогічної ефективності справді реально мають місце, на якому рівні відбувається навчання (прості знання, розуміння, мислення вищого порядку).

Дистанційне викладання психологічних дисциплін може бути високоефективним та інтерактивним. При дистанційному вивченні психологічних дисциплін все, що складає традиційний процес навчання, отримує повноцінний варіант існування. Найкращі практики традиційного викладання психології можуть бути реалізовані у форматі дистанційного навчання. Тож вважати традиційне «живе» викладання більш повноцінним варіантом освітнього процесу буде непереконливою романтичною викладацькою стратегією. Традиційні варіанти лекцій та семінарів не є і ніколи не були ідеальними. В дистанційному викладанні відкриваються чудові можливості для розвитку учасників процесу. Слід просто зосередитися на навчанні.